

22. Väestönsuojelu

Lautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Väestönsuojelulautakuntaan kuuluivat v. 1956 puheenjohtajana fil.maist. Victor Procopé, varapuheenjohtajana pääjoht. Pietari Salmenoja sekä jäsenenä komis. Eero Huotari, toimits. Mauno Tamminen ja maj. Olavi Wiias. Varajäsenenä olivat sähköasent. Petter Kurillo, varat. Gustaf Laurent ja maj. Kalle Vaarnas. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli tekn. joht. Ruben Granqvist ja hänen siirrettyä eläkkeelle 31. 3. tekn. joht. Hjalmar Krogius. Lautakunnan sihteerinä toimi hovioik. ausk. Väinö Heinikainen 31. 5. saakka ja siitä lähtien ev. luutn. Kosti Lyly.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 17 kertaa. Pöytäkirjojen pykälien lukumäärä oli 241. Kirjelmiä lähetettiin 11 ja saapui 223.

Lautakunnan päätöksiin sisältyivät seuraavat asiat: väestönsuojelun radiokaluston käyttökokeilun kulujen suorittaminen (18. 6. 16 §); hälytyssireenien käynnistyslaitteiden uusiminen (9. 11. 11 §); toimiston työjärjestyksen hyväksyminen (8. 12. 11 §) sekä asian-tuntija-avun palkkaaminen lääkintämateriaalitarpeen suunnittelutyöhön (19. 12. 2 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemiin esityksiin sisältyivät seuraavat asiat: sodanaikaisen palontorjunnan suunnitteleminen (24. 2. 17 §); hälytyssireenien koekäynnistysten suorittaminen (21. 3. 14 §); hiekkasuodattimien tutkimuskokeilu ja niiden käyttöönotto väestönsuojien ilmastoinnissa (11. 5. 12 §, 20. 10. 20 §); kalliosuojien hoidon ja valvonnan palauttaminen väestönsuojelulautakunnalle (14. 8. 21 §); toimiston henkilökunnan palkkojen tarkistaminen (25. 9. 14 §); uudisrakennusten väestönsuojia koskevan sisäasiainministeriön v. 1954 antaman päätöksen tarkistaminen (20. 10. 19 §); Ilmalan vesisäiliön alle rakennettavien tilojen käyttö arkistotarkoituksiin (20. 10. 22 §); kalliosuojien rakentaminen työllisyystyönä (9. 11. 12 §) sekä Kättilöopiston kalliosuojakysymys (8. 12. 13 §).

Rakennusvirastolle tehtiin esitys kustannusarvion laatimisesta Senaatintorin ja Vilhovuoren kalliosuojien kunnostamiseksi (24. 2. 16 §) ja kiinteistövirastolle em. kalliosuojien kunnostamisesta (30. 5. 10 §).

Lausunnot. Lautakunnan kaupunginhallitukselle antamiin lausuntoihin sisältyivät seuraavat asiat: kysymys ratkaisuvallan siirtämisestä eri kunnallisten hallintoelmien kesken (20. 1. 12 §); kalliosuojatilan vuokraaminen Erottajan suojasta posti- ja lennätinhallitukselle (31. 1. 10 §); tontin varaaminen Munkkiniemen sivukirjastolle (11. 5. 13 §); aloite kalliosuojien lisäämisestä ym. (8. 12. 15 §); osallistuminen kansainvälisen siviilisuojelun konferenssiin Firenzessä (19. 12. 3 §) sekä valtion virastojen kalliosuojatunnelien sijaintia kaupungin katujen alla koskeva sopimusehdotus (28. 12. 5 §).

Menot. Lautakunnan menot kertomusvuonna olivat: palkkiot 159 000 mk, tilapäiset viranhaltijat 3 547 025 mk, muut palkkamenot 77 855 mk, vuokrat 660 840 mk, valaistus 5 610 mk, siivoaminen 2 981 mk, tarverahat 89 302 mk, arvaamattomat menot 131 291 mk, hälytys- ja viestiverkosto 2 938 782 mk, eli yhteensä 7 612 686 mk.

Väestönsuojelutoimisto

Henkilökunta. Hallinn. apul. Väinö Heinikainen oli virkavapaana 15. 3. — 31. 12. välisen ajan. Hänen viransijaisekseen valittiin 1. 6. lukien ev. luutn. Kosti Lyly. Ano-

muksesta myönnettiin ero toimentaja T. Närhelle 29. 2. sekä toimentaja R. Sohlberg'ille 31. 10. Uusiksi toimentajiksi valittiin E. Tamminen 22. 3. sekä H. Salmi 1. 11. lukien.

Väestösuojelunohjaajan toiminta. Kertomusvuoden aikana piti väestösuojelunohjaaja lukuisasti esitelmiä mm. reserviupseereille, sairaanhoitajille, Suomen Väestösuojelujärjestön, Punaisen Ristin sekä ylioppilaiden järjestämällä kursseilla ym. Esitelmiin liittyi tavallisesti keskustelu. Lisäksi kuului ohjaaja jäsenenä valtioneuvoston v. 1955 asettamaan väestösuojeluneuvottelukuntaan, joka käsitteli mm. väestösuojelua koskevaa lainsäädäntöä, väestösuojelun organisaatiota sekä koulutus- ja evakuointikysymyksiä ja laati ko. asioista mietinnöt.

Hallinnollinen jaosto. Kertomusvuoden aikana suoritetuista merkittävimmistä organisaatorisista töistä ja niihin liittyvistä toiminnoista mainittakoon mm. toimiston työalan kokonaishahmottelu ja lautakunnan sen mukaisesti vahvistama väestösuojelullinen työjärjestelyluettelo, väestösuojelullisen ensiapupalvelun yleissuunnittelu poikkeusoloja varten sekä väestösuojelullisen investointisuunnitelman laatiminen v. 1958—1970 varten. Lautakunnalle tehtiin eräitä aloitteita väestösuojeluvalmiuden parantamiseksi kaupungissa ja koko maassa sekä laadittiin mietintöjä kaupungin väestösuojeluvalmiuden tehostamiseksi. Useita neuvotteluja käytiin sisäasiainministeriön, sotilasviranomaisten, kaupungin virastojen ja laitosten, toisten kuntien edustajien, kansanedustajien sekä eri järjestöjen ja yksityisten henkilöiden kanssa erilaisista väestösuojelykysymyksistä. Lisäksi annettiin neuvontaa ja opastusta väestösuojeluasioissa sitä pyytäneille. Yhteistoiminnassa Suomen Väestösuojelujärjestön ja ylioppilaiden kanssa osallistuttiin väestösuojelupäivien järjestelyyn 9.—13. 11. Radiopuhelinkaluston käyttökokeilu järjestettiin aikana 19.—20. 6.

Teknillinen jaosto. Jaoston toiminta kohdistui pääasiassa talonsuojien rakennustoimintaan sekä kalliosuojien kunnan toteamiseen. Talonsuojien rakentamistoimintaan jouduttiin edelleenkin osallistumaan suunnitteluvaiheessa neuvottelevana osana, myöhemmin piirustusten tarkastajana, työmailla opastajana ja usein suojien hyväksyjänäkin. Seuraavasta taulukosta ilmenee talonsuojien lisääntyminen, samoin suojien sijainti, niihin mahtuvien henkilöiden lukumäärä ym.

Suojien sijaintialue	Ennen v. 1955		V. 1955		V. 1956		Yhteensä		Suojiin mahtuu henkilöä
	Luku	Pinta-ala, m ²	Luku	Pinta-ala, m ²	Luku	Pinta-ala, m ²	Luku	Pinta-ala, m ²	
Pitäjänmäki	—	—	2	225	4	234	6	459	790
Maunula	—	—	2	117	3	119	5	236	405
Oulunkylä	—	—	1	26	7	193	8	219	365
Käpylä	—	—	1	37	2	53	3	90	155
Lautasaari	—	—	16	724	10	173	26	897	1 550
Ruskeasuo	—	—	2	15	2	34	4	49	85
Haaga	—	—	31	1 242	15	88	46	1 330	2 300
Länsi-Herttoniemi	2	361	59	2 218	8	360	39	1 847	3 190
Itä-Herttoniemi	—	—			12	557	42	1 649	2 840
Munkkiniemi	—	—	15	467	35	1 444	50	1 911	3 300
Kantakaupunki									
eteläosa	5	484	12	1 034	18	1 470	25	2 178	3 780
länsiosa	1	50			3	123	5	253	435
itäosa	3	191			27	1 845	39	2 766	4 770
Yhteensä	11	1 086	141	6 105	146	6 693	298	13 884	23 965

Kalliosuojissa oli, muuhun käyttöön varattuja tiloja lukuun ottamatta, suojatilaa yhteensä 2 450 m² eli 4 220 henkilölle. Väestösuojatilojen kokonaismäärä oli 16 334 m² ja niihin mahtuvien henkilöiden lukumäärä yhteensä 28 185.

Talonsuojia koskevan sisäasiainministeriön päätöksen tarkistamiseksi teki jaosto muutamia ehdotuksia, kuten hiekkasuodattimen käytäntöönotto, yhteisten kalliosuojien tekeminen ja talonsuojista luopuminen ja työpaikkojen suojatarpeen uudelleen määrittely. Mikään näistä ei johtanut ratkaisuun. Kaupungin kalliosuojien kunnan kohentamiseksi tehtiin kaksi kustannusarviota, jotka lähetettiin rakennusviraston talo-osastolle. Suojien varavoimalaitteiden osalta, jotka olivatkin sellaisenaan käyttökeltottomia, johti ehdotus tulokseen.

Ulkohälyttimistä saatiin kaikki vaihtovirtahälyttimet kuntoon vuoden loppuun mennessä. Tasavirran poistamisen takia koko kaupunkialueelta ryhdyttiin myöskin tasavirtahälyttimien muuttamiseen vaihtovirtahälyttimiksi ja saatiin määräraha 20 hälyttimen kunnostamiseksi v:n 1957 aikana. Koehälytyksiä suoritettiin 15. 4. alkaen joka kuukauden 15 p:nä. Kokeissa todettiin, että käynnistyskoskettimet toimivat epävarmasti ja ne uusittiin suurelta osalta. Varmemman käyntimerkin antavan katkaisimen suunnittelu jäi v:een 1957.
